

Centrale plek voor bodemgezondheid op akkerbouwbedrijf familie Vaalburg

Knolselderij, gewas met uitdagingen

Akkerbouw | Tekst en foto's: **Hendrik Begeman**

Op de boerderij van Ted en Nicoline Vaalburg in Zuidschermer is het een en al activiteit. Heftrucks rijden er af en aan en een vrachtwagen lost zijn lading knolselderij. Dit is een van de gewassen waarin Vaalburg zich heeft gespecialiseerd. Daarnaast heeft hij veel aandacht voor de bodemgezondheid.

Ted en Nicoline Vaalburg namen in 2007 het bedrijf van Teds vader over na een aantal jaren in maatschap te hebben gewerkt. Vader Joost begon in de jaren '60 al met de teelt van knolselderij. Destijds was het vooral een industrieteelt. Vaalburg levert nu hoofdzakelijk voor de versmarkt via JH Wagenaar uit Wervershoof, een dochteronderneming van de Greenery. "Er zijn in de omgeving nog wel enkele telers van knolselderij, maar het gewas wordt vooral in Noord-Brabant geteeld", vertelt Vaalburg.

Groei

De omslag naar de versmarkt vond rond 1983 plaats, toen begon Vaalburg met het wassen van de knollen. Van hieruit is het bedrijf gegroeid. De huidige omvang is 280 ha, waarvan 100 ha wordt gebruikt voor knolselderij en 100 ha voor pootaardappelen. Het intensieve bouwplan kan Vaalburg realiseren door landruil en bijhuren. In het bouwplan heeft Vaalburg ook 18 ha lucerne. Hiermee neemt hij een aanloop op weg naar een gedeeltelijk biologische bedrijfsvoering.

"Hoe ver ik daarmee uiteindelijk ga, zal de markt bepalen", aldus Vaalburg.

Grond

De grond is nogal wisselend, van zavel tot klei. De percentages afslibbaarheid lopen uiteen van 30 tot 60 procent. Het invullen van het optimale bouwplan is vrij lastig, doordat Vaalburg met verschillende grondsoorten te maken heeft. "We hebben oud en nieuw land. Op oud land heeft altijd akkerbouw plaatsgevonden, nieuw land is altijd als grasland gebruikt door veehouders." Op de nieuwe grond loopt Vaalburg vaak tegen het probleem pok aan. Het organische stofgehalte kan in deze grond oplopen van 12 tot 20 procent, terwijl dit bij het oude land rond de 4 tot 7 procent ligt.

Compactie

Vaalburg doet er alles aan om de grond in een goede conditie te houden. "We hebben veel oog voor het bodemleven en voor de balans van alles wat zich in de bodem be-

Knolselderij

Nicoline en Ted Vaalburg vinden de knolselderij een mooi gewas met veel uitdagingen. "Het is een relatief onbekend gewas dat je met specifieke kennis moet telen om tot goede resultaten te komen." De familie Vaalburg attendeert graag op de vele mogelijkheden van knolselderij en de gezondheidsvoordelen ervan. Het is te gebruiken in soepen, als friet, rauw bij de borrel met een dipsaus, in salades, enzovoorts. Om het bedrijf en de knolselderij breder onder de aandacht te brengen hebben Nicoline en Ted de website www.boerted.nl gelanceerd met tips, actualiteiten en gerechten. Zijn motto luidt: 'Teds knolselderij kan overal bij.'

Ted en Nicoline Vaalburg werken beide in het bedrijf.

vindt." Daarnaast streeft hij naar een lagere bodemdichtheid, omdat dit een betere structuur geeft. "Op onbereiden grond krijgt het bodemleven kans zich te ontwikkelen en te ontplooien", legt Vaalburg uit. Onder bodemleven verstaat hij de bacteriën en schimmels die door hun activiteit de mineralisatie activeren. "Door deze mineralisatie krijg je een natuurlijker groei van de planten en creëer je de mogelijkheid om tot hogere opbrengsten te komen", stelt Vaalburg vast. Om een lagere compactie te bereiken maakt Vaalburg sinds 2007 zoveel mogelijk gebruik van vaste rijpaden op ruim drie meter afstand. "In grote lijnen lukt het, maar vooral bij de oogst moeten we wel eens zondigen. In een nat najaar zoals afgelopen jaar, valt het niet mee om consequent op de rijpaden te blijven." Het afgelopen jaar is maar voor 50 procent gebruikgemaakt van rijpaden, terwijl dit in 2009 zo'n 80 procent was. Het planten van de knolselderij gebeurde in 2000 al op drie meter spoorbreedte, zodat de planten op onbereiden grond werden geplant. Vaalburg maakt sinds drie jaar gebruik van gps.

Ploegen of spitten

Dat vaste rijpaden hindernissen vormen bij het ploegen is voor Vaalburg geen al te groot probleem. "Sinds een aantal jaren zijn we voor het grootste gedeelte overgeschakeld op spitten. Alleen gras en graanstoppels worden geploegd", verklaart Vaalburg. Land waar suikerbieten of knolselderij heeft gestaan, wordt gespitt en aardappelland gewoeld. Vaalburg blijft zich echter afvragen wanneer je ploegt en wanneer je spit. "Het gaat erom waar je de ruigte en vegetatie wilt laten. Wat zijn de consequenties wanneer je het onder ploegt en wat als je het bovenop laat liggen? Breng je het naar beneden of laat je het boven als voedsel voor het bodemleven, wat weer meer stikstof vraagt?" Een nadeel van niet ploegen is volgens Vaalburg vooral de hogere onkruiddruk. Wel merkt hij dat het aantal plassen op land beduidend minder is sinds hij werkt met rijpaden.

Mineralisatie

Mineralisatie is volgens de akkerbouwer een weinig concreet gegeven om de bemesting op te baseren. Hij kiest voor een beperkte basisgift en vult die gedurende het seizoen aan op basis van de stand en ontwikkeling van het gewas. Niet alleen om tot een zo hoog mogelijke opbrengst te komen, maar vooral vanwege de kwaliteit van het eindproduct. "Op het moment dat mineralisatie aanwezig is door het aanwezige bodemleven, kun je een opgefokt product creëren. Dat wil zeggen een product met langere cellen die dunwandig zijn en daardoor

Knolselderij sorteren op volle toeren.

gemakkelijk indringbaar zijn door ziekten en plagen", geeft Vaalburg als verklaring. "Door gebruik te maken van chemische middelen kun je dit onderdrukken, maar dat is weer in tegenspraak met de wensen van de afnemer. Een gestaag gegroeid product heeft een betere bewaarbaarheid en aan het eind van de rit minder uitval. Uiteindelijk gaan we voor de hoogste kwaliteit die we voor de hoogste prijs willen verkopen. Dat betekent wel dat we niet altijd de meeste kilo's halen."

Balans

Ook bij pootgoed streeft Vaalburg naar een open en zuurstofrijke bodem. "In een dergelijke grond heb je minder kans op zwartbenigheid", aldus Vaalburg. Bij problemen met ziekten of plagen vraagt de akkerbouwer zich altijd af of er van een bepaalde schimmel, bacterie of een bepaald aaltje te veel of te weinig in de bodem aanwezig is. "Ik denk dat in een grond met een goede structuur er een balans moet zijn tussen de verschillende vormen van bodemleven. Als

deze er niet is, krijgt er één de overhand en dat veroorzaakt de problemen. Een structuur met een goede balans zorgt ervoor dat alle mineralen de kans hebben door de plant te worden opgenomen."

Vaalburg heeft op zijn grond bijvoorbeeld te maken met hoge magnesium- en calciumgehalten. Het calcium is alleen niet direct opneembaar. Hierdoor moet hij bijmesten met calcium dat direct opneembaar is voor de plant. "Je kunt bijvoorbeeld ook magnesium bijgeven. Daardoor wordt het aanwezige calcium beter opneembaar voor de plant." Vaalburg laat de grond nu volgens de methode Allbright onderzoeken. Een Belgisch laboratorium dat deze methode met het conventionele bouwlandonderzoek combineert, doet de analyses. Daarbij wordt gekeken of de verhoudingen van de mineralen onderling kloppen om gezond voedsel te telen. "Met dit onderzoek hoop ik meer kennis en inzicht in de bodem te krijgen dan met het gangbare onderzoek", besluit Vaalburg. ♦

Trekker op drie meter spoorbreedte voor het rijpadensysteem.

